

ויקהל חט"ז שיחה ג'

רש"י לשיטתיה סובר שדלת ענינו סגירה, שאינו חלק מהפתח, ולכן אין הפתח צריך דלת כדי להתחייב במזוזה. ולכן מפרש ש"לעומת" אינו "למעלה" אלא "כמדת", שאז המסך הוא באותו גובה דהחצר. בעולם העשיה ה"דלת" דמלכות הוא סגירה והעלם, והתורה נותנת כח להפכה לגילוי.

על הפסוק (לז, יח) "ומסך שער החצר גו' וקומה ברחב חמש אמות לעומת קלעי החצר". מפרש רש"י: "לעומת קלעי החצר: כמדת קלעי החצר". והפירוש בזה הוא ש"לעומת" אינו כנגד (שהרי שער החצר לא היה כנגד קלעי החצר) אלא כמדת. וצריך להבין מדוע מפרש רש"י שלעומת הוא "כמדת", דפירוש זה אין לו חבר במקרא, ומדוע לא פירש שלעומת הוא סמוך למעלה - שגובה המסך הוא ה' אמות למעלה מקלעי החצר? (כפירושו ב"לעומת מחברתו", "לעומת העצה").

והביאור: לרש"י קשה אריכות הלשון, שלכאורה על פי הפירוש ש"לעומת" הוא למעלה היה צריך לכתוב בגובה י' אמות ותו לא. ולכן מפרש רש"י ש"לעומת קלעי החצר" הוא טעם, שהסיבה שהמסך הוא חמש אמות הוא מפני ש"לעומת קלעי החצר", שהמסך הוא חלק מקלעי החצר ולכן צריך להיות בגובה קלעי החצר.

והביאור בזה: בנוגע למזוזה ישנה מחלוקת ראשונים האם פתח ללא דלת חייב במזוזה. ויש לומר שסברת המחלוקת תלוי בשאלה האם הדלת ענינו פתיחה – ואז הוא חלק מהשער ולכן צריך שיהיה דלת כדי שהשער יהיה בשלימות ויתחייב במזוזה. או שהדלת ענינו סגירה ואז אינו חלק מהשער ולכן אין צריך דלת כדי להתחייב במזוזה.

ויש לומר ששיטת רש"י בפשוטו של מקרא שהמסך הוא לעומת (- חלק מ)קלעי החצר ולכן צריך להיות באותו גובה כי הוא חלק מהקלעים, מתאים לפירושו על הש"ס ששער ללא דלת חייב במזוזה.

והביאור בפנימיות העינים: דלת הוא ספירת המלכות. שיש בה ענין הסגירה, שהיא כונסת לתוכה (ומעלמת) את השפעת הספירות שלמעלה ממנה. אך יש בה גם ענין הפתיחה שהיא משפיעה השפעה מצומצמת לעולמות שלמטה ממנה.

והשאלה היא מהו עיקר ענינה גילוי או העלם, פתיחה או סגירה?

והנה בפשוטו של מקרא - בעולם העשיה - שההעלם הוא בתוקף נרגש שעיקר ענינה הוא העלם, ולכן מפרש רש"י שהדלת הוא חלק מהקלעים המעלימים. אך מפני שהתכלית הוא הגילוי לכן לא נאמר בתורה כמדת אלא "לעומת" שיש בה משמעות שלמעלה מהקלעים, שהתורה נותנת כח להפוך את המסך ולעשותו ענין של גילוי על דרך פתחו של אולם.